

Samenvatting LOWI-advies 2016-09

Verzoeker heeft geklaagd over een artikel van Belanghebbenden en twee andere auteurs, waarin Verzoeker volgens hem ten onrechte niet als coauteur is genoemd. Verzoeker heeft gesteld dat hij als eerste de ontdekking heeft gedaan waarop het artikel (deels) is gebaseerd en dat hij deze ontdekking ook heeft beschreven in zijn thesis.

De CWI, die zich heeft laten adviseren door twee externe deskundigen, heeft van belang geacht of de bevindingen in de thesis een zodanig toegevoegde waarde hebben voor het artikel dat het, met toepassing van de in het vakgebied gebruikelijke regels, evident is dat Verzoeker als coauteur had moeten worden aangemerkt en dat Belanghebbenden desondanks zijn bijdrage opzettelijk hebben genegeerd. Nu de deskundigen van mening verschillen over de vraag of Verzoeker als coauteur zou moeten worden aangemerkt, is het niet evident dat Verzoeker als coauteur had moeten worden genoemd. De zware kwalificatie schending van de wetenschappelijke integriteit is niet op zijn plaats, hoewel het niet zorgvuldig was om de bijdrage van Verzoeker niet herkenbaar te vermelden in het artikel. Ook is niet gebleken dat Belanghebbenden de bijdrage van Verzoeker opzettelijk hebben genegeerd. De CWI heeft geadviseerd om de klacht ongegrond te verklaren, voor zover deze betrekking heeft op schending van de wetenschappelijke integriteit, en aanbevolen om Belanghebbenden te verzoeken het artikel zodanig te rectificeren dat recht wordt gedaan aan de bijdrage van Verzoeker.

Het Bestuur heeft conform dit advies de klacht ongegrond verklaard. Daarna heeft Verzoeker een verzoekschrift ingediend bij het LOWI.

Hieronder worden de meest relevante bezwaren van Verzoeker weergegeven:

- het advies van de CWI doet geen recht aan het oordeel van deskundige 2, voor wie het evident is dat Verzoeker als coauteur had moeten worden genoemd, terwijl deskundige 1 zich niet heeft uitgesproken tégen een coauteurschap, maar alleen ruimte zag voor een alternatieve oplossing;
- de helft van het artikel is gebaseerd op Verzoekers thesis. Belanghebbenden hebben de ontdekking van Verzoeker gebruikt, zonder naar hem te verwijzen. Zij hebben deze ontdekking verder uitgewerkt in de andere helft van het artikel, waarop Verzoeker geen aanspraak maakt;
- deze ontdekking van Verzoeker is niet beschreven in de twee artikelen waarin Verzoeker wél als coauteur is genoemd;
- Verzoeker heeft de informatie over zijn ontdekking overgedragen aan een van de twee andere auteurs van het artikel, maar dat betekent niet dat Verzoekers rechten zijn vervallen. Deze (eerste) auteur was de dagelijkse begeleider van Verzoeker.

Hieronder worden de meest relevante overwegingen uit het advies van het LOWI weergegeven:

- het LOWI stelt voorop dat de omschrijving van de zorgvuldigheidseis in artikel 1.4 van de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening summier is en dat de toelichting geen verdere uitwerking biedt. Mede vanwege de (rechts)eenheid en (rechts)zekerheid, houdt het LOWI vast aan de bestendige lijn uit zijn eerdere adviezen en past het LOWI niet de, meer stringente, cumulatieve criteria van de CWI toe. Volgens de bestendige lijn van het LOWI is een

coauteurschap aan de orde, wanneer de wetenschapsbeoefenaar een wezenlijke, wetenschappelijke, bijdrage heeft geleverd aan de publicatie;

- welke criteria ook worden gehanteerd, voor de beoordeling van de claim van Verzoeker is nodig om de feiten vast te stellen. Het uitgangspunt is dat de feitenvaststelling wordt gedaan tijdens de klachtprocedure. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt primair bij het Bestuur en de Klager. In de praktijk gebeurt de feitenvaststelling door de CWI, die diverse onderzoeksbevoegdheden heeft. Het LOWI is niet betrokken bij de klachtprocedure en in beginsel moet het LOWI erop (kunnen) vertrouwen dat het vergaren en vaststellen van de feiten zorgvuldig is gebeurd en dat de feiten ook volledig zijn. In casu is de feitenvaststelling echter niet volledig geweest;
- er kan niet worden volstaan met het beantwoorden van de vraag in hoeverre de thesis van Verzoeker heeft bijgedragen aan het artikel, maar er moet ook worden vastgesteld of Verzoeker het door hem gestelde initiële experiment heeft verricht (de ontdekking heeft gedaan);
- Verzoeker heeft ter onderbouwing van zijn stelling een usb-stick aangeboden aan de CWI, maar de CWI heeft de data op de usb-stick niet onderzocht. Het gaat echter om een priority claim, waarvoor in het algemeen geldt dat moet worden teruggegaan naar de ruwe data omdat deze uitsluitsel kunnen geven over de vraag of de claim terecht is. Verder was er voldoende aanleiding om tenminste de eerste auteur van het artikel, de begeleider van Verzoeker, te horen en eventueel ook degene die de verdere experimenten heeft verricht. Dit is evenmin gebeurd;
- omwille van de voortgang en onder toepassing van artikel 8.3 van het Reglement LOWI, heeft het LOWI zelf nader feitenonderzoek gedaan. Op basis van het dossier, de informatieve gesprekken met de twee andere coauteurs naast Belanghebbenden, onderzoek van de usb-stick van Verzoeker en de hoorzitting met de betrokken partijen, komt het LOWI tot de volgende feitenvaststelling;
- Verzoeker heeft geen bijdrage geleverd aan het artikel door tekstdelen te schrijven en het merendeel van de experimenten voor het artikel is uitgevoerd door een ander. Uit de gegevens op de usb-stick blijkt echter dat het initiële experiment door Verzoeker is verricht. Aangezien de eerste auteur van het artikel Verzoekers begeleider was, is aannemelijk dat hij daarvan op de hoogte was. Overigens is ook in de thesis kort gewezen op de ontdekking van Verzoeker, waarbij is aangetekend dat verdere studie nodig zou zijn;
- de bijdrage van Verzoeker aan het artikel bestaat uit het bedenken en plannen en het uitvoeren van een eerste experiment, dat als basis voor het verdere werk heeft gediend. De vervolgvraag is, of deze bijdrage ook een wezenlijke bijdrage aan het artikel is;
- daarvoor acht het LOWI met name het uitgebreide en goed onderbouwde advies van deskundige 2 van belang, die gemotiveerd heeft uiteengezet dat de vinding van Verzoeker van seminaal belang is voor het artikel. Deskundige 2 acht het goed verdedigbaar dat de als voorlopig gekenschetste eerste resultaten van Verzoeker een initiërende en beslissende invloed hebben gehad op de vervolgstudie en is van mening dat de resultaten in het artikel primair als optimalisatiestudie van de eerste vinding van Verzoeker kunnen worden gekenschetst. Het LOWI is van oordeel dat de ontdekking van Verzoeker moet worden gekwalificeerd als een wezenlijke bijdrage aan het artikel. In overeenstemming daarmee is in het artikel zelf ook tot uitdrukking gebracht dat het om een opmerkelijke vinding gaat, die nog niet eerder in de literatuur is beschreven;

- volgens de bestendige lijn uit de eerdere LOWI-adviezen, had Verzoeker moeten worden genoemd als coauteur. Het door Belanghebbenden aangeboden *acknowledgement* is niet voldoende;
- moet dit oordeel leiden tot de conclusie dat Belanghebbenden de wetenschappelijke integriteit hebben geschonden? Allereerst is relevant dat Belanghebbenden niet de eerste versie van het artikel hebben geschreven en niet zelf de auteurs of auteursvolgorde bij het artikel hebben voorgesteld;
- verder is het volgende van belang. Om bij een gezamenlijke publicatie te kunnen voldoen aan de eis dat auteurschap wordt erkend, is het nodig om te weten wie welke (al dan niet wezenlijke) bijdrage heeft geleverd aan deze publicatie. Dat is een gedeelde verantwoordelijkheid van alle auteurs. Gebleken is dat Belanghebbenden de dagelijkse gang van zaken binnen de vakgroep en de totstandkoming van wetenschappelijke artikelen veelal op afstand volgden en dat zij bijvoorbeeld niet in kennis waren gesteld over het moment waarop de uitkomst van Verzoekers experiment bleek. Belanghebbenden hebben de voorgestelde keuze van auteurs te gemakkelijk overgenomen. In dat opzicht zijn Belanghebbenden tekort geschoten, en hun hoedanigheid als leidinggevenden en als senior-coauteurs van het artikel maakt dat dit voor hun risico moet komen;
- nu Belanghebbenden de totstandkoming van het artikel kennelijk onvoldoende hebben gecontroleerd en Verzoeker in het geheel niet is genoemd terwijl een coauteurschap in de rede lag, hebben Belanghebbenden verwijtbaar onzorgvuldig gehandeld. Voor het oordeel dat zij door deze nalatigheid tevens de wetenschappelijke integriteit hebben geschonden, is echter onvoldoende grond.

Het LOWI is van oordeel dat Verzoeker ten onrechte niet is genoemd als coauteur en dat Belanghebbenden door de totstandkoming van het artikel onvoldoende te controleren verwijtbaar onzorgvuldig hebben gehandeld. Het LOWI heeft het Bestuur geadviseerd om het definitieve besluit overeenkomstig dit oordeel aan te passen en om Belanghebbenden te verzoeken om te zorgen voor een rectificatie van het artikel door Verzoeker alsnog als coauteur op te nemen.

In navolging van het oordeel van het LOWI heeft het Bestuur bij definitief besluit van 14 november 2016 een dringend beroep gedaan op alle betrokkenen om onder meer te bewerkstelligen dat het ten onrechte niet noemen van Verzoeker als coauteur wordt gerectificeerd. Het Bestuur heeft Belanghebbenden verzocht om het Bestuur op de hoogte te houden van het reeds genomen initiatief hiertoe.